

během svých aspirantských studií na Moskevské pedagogické státní univerzitě. Hlavními zdroji informací pro ni byly monografie, životopisy a další publikace významných autorů, tzv. klasiků 19. století, kteří realisticky popisují období studia svých hrdinů. Jedná se o autory, jako byli například K. Čukovskij, A. Kuprin, V. Dal', N. Gogol' a mnoho dalších.

Slovník obsahuje základní pojmy žargonu zahrnující nejen přezdívky žáků/studentů, učitelů a profesorů, nýbrž i činností, které byly specifické pro dané období jako například tresty, hry, zkoušení apod. Práce by tak mimo jiné mohla posloužit ke srovnání školního žargonu v minulosti a současnosti a dokreslit rozdíly a podobnosti současné a minulé doby.

Na začátku své práce autorka vysvětluje strukturu slovníku a jednotlivých hesel, která jsou řazena abecedně. Ve struktuře hesla je nejdříve uvedeno samotné slovo, potom následuje jeho interpretace, gramatické charakteristiky, také pramen a doba a místo používání výrazu, v některých případech je přidán i historicko-kulturní komentář, vysvětlující význam již dávno nebo řídce používaných pojmů. Nedílnou součástí každého hesla jsou i příklady používání příslušného výrazu, což ilustruje i okolnosti a funkce jeho výskytu.

Na konci práce nechybí seznam zkratk a rejstřík hesel, dále pak seznam synonymických řad. Jejich prostřednictvím je ke každému z typických školních výrazů (například maturita, student, žák) přiřazen jeden nebo více pojmů z žargonu. Následuje seznam literatury, který je rozdělen na tři části, z nichž první zachycuje beletristickou, memoárovou a publicistickou tvorbu, druhý odbornou literaturu a třetí využitelné slovníky. Součástí knihy je i přiměřené množství ilustrací.

Kristina Osipova

Bafoil, François. ***Europe centrale et orientale: Mondialisation, européanisation et changement social***. Paris: Presses de Sciences Po, 2006. 567 s.

Autor monografie, francouzský sociolog François Bafoil, se specializuje na sociologii komunismu a postkomunismu. To se odráží i v jeho práci *Europe centrale et orientale: Mondialisation, européanisation et changement social*, v níž si klade za cíl postihnout politické a sociální změny ve střední a východní Evropě po roce 1989. Monografie pokrývá čtyři skupiny zemí, z nichž všechny jsou dnes členy Evropské Unie: pobaltské státy (Estonsko, Lotyšsko, Litva), „středovýchodní Evropu“ (Polsko, Česká republika, Slovensko, Maďarsko), balkánské země (Rumunsko, Bulharsko) a bývalou NDR. Země bývalé Jugoslávie a bývalé sovětské republiky (s výjimkou pobaltských států) tedy nejsou do této práce zahrnuty.

Kniha je rozčleněna do tří částí. První z nich analyzuje hospodářství a společnost sovětského typu, předkládá sociologické pohledy na krizi komunistických režimů a analyzuje rok 1989. Druhá část se zaměřuje na změny po roce 1989 – proměny vlastnictví (restituce, privatizace), sociální reformy (zaměstnanost, zdravotnictví, důchodové systémy) a decentralizace. Poslední část se zabývá společenskými a hospodářskými změnami po roce 1989, důraz zde autor klade především na firmy, zemědělství a odbory.

Autor sleduje změny ve střední a východní Evropě po roce 1989 prizmatem dvou dynamik: weberovské teorie modernizace (která podle autora po roce 1989 částečně splynula s globalizací) a evropeizace. V úvodu proto autor přidal kapitoly vysvětlující teoretický rámec obou dynamik, včetně paradigmatu *path dependence*.

Cílem práce není popis transformace v jednotlivých zemích po roce 1989, ale snaha o postižení obecných vývojových tendencí v regionu. Příklady konkrétních zemí jsou proto uváděny pro ilustraci společných trendů, rozdílů či jakou poukázání na specifické případy. Analýza každé země zvláště však není východiskem této práce.

Monografie je založena na sekundární literatuře, a to ve francouzském, německém či anglickém jazyce. Autor tak byl při psaní práce odkázán pouze na práce vydané mimo předmětný region či na dostupné překlady.

Přes autorovo odborné zaměření se nejedná o čistě sociologickou práci. Monografie je pojata multioborově a obsahuje pasáže sociologické, politologické, ekonomické i historické. Bohužel právě historie se v textu na některých místech projevuje jako autorova slabší stránka, a to v podobě nepřesných nebo nepravdivých tvrzení, jako například že se „Bulharsko stalo znovu nezávislým v roce 1878“ (s. 39), že „turecká armáda byla poražena Rusy, kteří přišli osvobodit Bulharsko v roce 1877“ (s. 85) nebo že baltské země „byly obětovány Němcům ve jménu německo-sovětského tajného paktu z roku 1939, a poté Sovětům po vstupu SSSR do války v roce 1941“ (s. 287).

Bafoilova práce je tedy spíše přínosná ze sociologického (a teoretického) hlediska. Kapitoly zabývající se různými sociologickými (případně i politologickými a ekonomickými) přístupy k jednotlivým transformačním procesům a krizím komunistických režimů patří mezi nejzajímavější části celé práce. Bohužel práci chybí větší zasazení do historického kontextu, který jistě také transformaci ovlivnil v nemalé míře. Proto se rozhodně nejedná o *panorama complet* střední a východní Evropy, jak tvrdí obálka knihy. Naopak lze knihu lépe charakterizovat jako teoretické dílo o transformaci střední a východní Evropy po roce 1989, které je doplněno o příklady ilustrované na některých z výše zmíněných zemích.

Michaela Kůželová